DÂRİMÎ

Büyük hadîs hafızlarından. İsmi, Abdullah bin Abdurrahmân bin Fadl bin Behrâm. Künyesi, Ebû Muhammed'dir. 181 (m. 797) târihinde Semerkand'da doğup, 255 (m. 869)'da Bağdâd'da vefât etmiştir. Hicaz, Şam, Mısır, Irak, Horasan'da büyük âlimlerden hadîs-i şerîf dinlemiştir. Nadr bin Şümeyl, Ebû Nadr Hâşim bin Kâsım, Mervân bin Muhammed et-Tâtârî Ya'lâ bin Ubeyd gibi tanınmış âlimlerden (r.aleyhim) rivâyetlerde bulunmuştur. Ondan da, Müslim, Ebû Dâvûd, Tirmizî, İmâm-ı Buhârî, Hasen bin Sâlih el-Bezzâr, Zührî ve daha başkaları (r.aleyhim) hadîs-i şerîf rivâyet etmişlerdir. Rivâyet ettiği hadîs-i şerîfler, Sâhîh-i Müslim, Sünen-i Ebî Dâvûd ve Tirmizî'de mevcûttur. Müslim ondan yetmişüç hadîs-i şerîf rivâyet etmiştir.

Âlimlerin hakkında buyurdukları: Ahmed bin Hanbel hazretleri birisine, Dârimî'ye (Abdullah bin Abdurrahmân'a) iyi yapışınız. Ondan ayrılmayınız dedi. Bunu bir kaç defa tekrar etti.

Muhammed bin Abdullah bin Numeyr: "O, ezberde ve vera'da (şüphelilerden sakınmada) bizden üstündür. Bu husûsta o bizi geçti."

Muhammed bin İbrâhîm bin Mansûr eş-Şirâzî: "Dârimî, aklı ve dindarlığı çok olan bir zâttır. Hilm (sabır), zühd (şüphelilere düşme korkusuyla, mübahların çoğunu da terk etme) ve ibâdeti darb-ı mesel hâline gelmiştir."

İbn-i Hibbân: "Semerkand'da Resûlullahın (aleyhisselâm) sünnet-i seniyyesinin yerleşip yayılmasında çok büyük yardımı olmuştur. Orada insanları sünnet-i seniyyeye da'vet etti. Sünnet-i seniyyeye uymayanlara mâni oldu."

Hatîb: "O, hadîs husûsunda sika (güvenilir) doğru bir âlimdir. Zamanın sultânı, Semerkand'a kadı olmasını ona teklif etti. O bunu kabûl etmedi. Çok ısrar edince, bir da'vâya bakıp, istifâsını verdi."

İshâk bin Ahmed bin Halef el-Buhârî: "Biz Muhammed bin İsmail'in (İmâm-ı Buhârî) yanında idik. Bu sırada kendisine Abdullah bin Abdurrahmân'ın (Dârimî) vefâtını bildiren bir mektûb geldi. Bunun üzerine başını eğdi. Sonra kaldırıp, istircâ yaptı (İnnâ lillâh ve innâ ileyhi râciûn)'u okudu. Gözlerinden yaşlar yanaklarına doğru akmaya başladı."

Dârimî hazretleri hadîs-i şerîf ilminde olduğu gibi tefsîr ve fıkıh ilimlerinde de derin bir âlim idi.

Eserleri: “Müsned-i Dârimî” (En meşhûr ve kıymetli eseri budur.) “el-Câmi-üs-sahîh” buna Sünen-i Dârimî de denir. “Sülâsiyyât.”

Rivâyet ettiği hadîs-i şerîflerden ba’zıları:

“Ümmetimin helaki, kötü âlim ve câhil âbiddendir. Kötü âlimler insanların en kötüsü, iyi âlimlerde insanların en iyisidir.”

“Allahü teâlâ, mahlûkâtı (yarattığı varlıkları) yaratmadan bin sene önce, Tâhâ ve Yâsîn’i okumuştur. Melekler Kur’ân-ı kerîmi duydukları zaman: “Ne mutlu bu Kur’ân-ı kerîm, kendilerine inen ümmete, ne mutlu bu Kur’ân-ı kerîmi taşıyan, içine alan boşluklara, ne mutlu bu Kur’ân-ı kerîmi okuyan dillere” demişlerdir.”

“Ey Muhacirler! Siz çoğalırsınız. Fakat Ensâr şimdiki durumlarından fazla çoğalmazlar. Ensâr, benim has vekîllerim ve sırdaşlarımdır. Ben onların yanında kaldım. Onların ihsân sahibi olanlarına ikram edin. Kusurlarını da bağışlayın. Sonra bir kul, dünyâ ve Allahü teâlânın katında olanlar arasında serbest bırakıldı. O da Allahü teâlânın katında olanı tercih etti.”

(Resûlullah efendimizin (aleyhisselâm) bu mübârek sözü ile kendisini kast ettiğini anlıyan Hazreti Ebû Bekir (radıyallahü anh) ağlamaya başladı.) Bunun üzerine Resûlullah efendimiz, (aleyhisselâm)“Dur, şu mescide açılan bütün kapıları kapayın, sadece Ebû Bekir’inki açık kalsın. Çünkü, ben Ebû Bekir’den daha üstün ve beraberliğe daha lâyık birisini bilmiyorum.”buyurmuşlardır.

Ali bin Ebî Tâlib (radıyallahü anh) “Ben Mekke-i mükerremede Resûlullah efendimiz ile dolaşırdım. Mekke-i mükerremenin kenar semtlerinden birinden dışarı çıktım. Resûlullah efendimizin karşısına gelen her ağaç ve taş, “Selâm senin üzerine olsun, ey Allah’ın resûlü” diyerek selâmlardı.”

“İnsanlar, diriltildikleri zaman, kabirden ilk kalkanları ben olacağım. Mahşere geldikleri zaman, önlerine düşüp onları ben getireceğim. Sustukları zaman onların hatîbi ben olacağım. Hapsedildikleri zaman onlara ben şefaat edeceğim. Kerâmetten ya’nî af ve mağfiretten Ümidlerini kestikleri zaman onlara ben müjde vereceğim. Anahtarlar, o gün benim elimde olacak. Ben Rabbime, Âdemoğullarının en kıymetlisiyim.”

Ebû Hureyre rivâyet ediyor: “Kendisinden faydalanılmayan ilim, Allah yolunda sarf edilmeyen hazine gibidir.”

Ebû Hüreyre’nin (radıyallahü anh) rivâyet ettiği hadîs-i şerîf: “Rü’yâyı ancak âlime veya sâlih bir kimseye tâbir ettiriniz.”

Abdullah bin Ömer’den rivâyet ettiği hadîs-i şerîf: “Zulümden sakınınız. Zîrâ zulüm, kıyâmet gününde zulümler olur.”

Ebû Hureyre’den (radıyallahü anh) rivâyet ettiği hadîs-i şerîf: “Emâneti güvendiğine ver. Sana hıyânet edene verme.”

Abdullah bin Ömer’in rivâyet ettiği hadîs-i şerîf:

“Rahmâna (Allahü teâlâya) ibâdet ediniz, selâmı yayınız, yemek yediriniz ki Cennete gire**siniz.”**

Ebû Hüreyre’nin rivâyet ettiği hadîs-i şerîf: **“Bir kadın kocasından yatağını ayırırsa, dönünceye kadar melekler ona la’net eder.”**

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) El-A’lâm cild-4, sh. 95

2) Târîh-i Bağdâd cild-10, sh. 29

3) Tehzîb-üt-tehzîb cild-5, sh. 294

4) Tezkiret-ül-huffâz cild-2, sh. 534

5) Şezerât-üz-zeheb cild-2, sh. 130

6) Miftâh-üs-se’âde cild-2, sh. 145, 366

7) Mu’cem-ul-müellifîn cild-6, sh. 71